Tetkik ve tenkid

EDEBÎ TENKİDİN MAHİYETİ

Yazan: **Celâleddin Ezine**

Üniversitelerde bile başlıbaşına bir fakülteye ancak kısa bir zamandanberi sahib olabilmiş ilimler vardır: İktısad ve siyasiyat ilmi gibi. Daha kırk sene evvel, iktısad ve siyasiyat diye müspet bir ilim tanımıyorduk. Fakat büyük ve ağır sanayiin inkişafı, malî müesseselerin tekâmülü, kredi hareketlerinin yayımı iktısad limine bugünkü ehemmiyetini verdirdi. Hatta üniversiteler bile, o zamana kadar başka ilim şubelerine eklenmiş olan iktısad ve politikaya başlıbaşına bir fakülte tahsis etmek mecburiyetini hissettiler.

Müspet ilimlerde iktısad - siyaset ne ise, edebiyatta da «tenkid» ayni mahiyeti arzeder. İki bin senedir şiir ve tiyatroyu, üç yüz senedir romanı, edebî tasnifler sırasında görüyoruz. Fakat tenkid ancak edebî nevilerin istihaleleri̇le bugünkü mevkiini alabildi. Artık iktısad nasıl müspet ilimler meyanında bir yama, bir (palliatif) değilse, tenkid de doğrudan doğruya edebiyatta bir nevidir.

Vakıâ on sekizinci ve on dokuzuncu asırlarda tenkid mahiyetinde yazılmış kitablara sık sık raslarız. Fakat bunlar bir eserin analitik tenkidinden ziyade, sentetik fikir ve görüşlerinin müdafaasıdır. Meselâ Büyük Frederik'in, Antimachiavell'isi; Goethe'nin Eckermann ile konuşmaları; Rousseau'nun içtimaî mukavelesi gibi... Halbuki müellifin dünya ölçüsündeki vaziyetinin ve ibda ettiği eserin cemiyet kültürü çerçevesndeki mevkiinin tenkidi daha çok yendir. Bu yeniliktir ki, tenkidin, diğer edebiyat nevileri gibi, kat'î ve sarih tarifini bulduramamıştır. Edebî tenkidin mahiyetini araştırırken, mazisiz her yeni şey gibi tahmine ilticaya mecburuz. Faraziyeler üzerine bina edilmiş bu usule rağmen münekkidde akıl ve zevki selim; bitaraf ve objektif görüş meziyetlerini aramak da elzemdir.

Münekkid haddizatında edebiyatın nankör işini yapan koludur. Kül halinde eseri yaratamadığı için ismi edebiyat tarihlerinde geçmez; antolocia'larda eserlerinden bahsedilmez. Dünyaya gözünü yummasile, adı da, yazısı gibi unutulur. Kendinden değil, fakat daima başkasından bahsetmeğe mecburdur. Şahıslar ve eserler hakkındaki günlük tenkidlerini toplayıp neşrettirecek olsa bile, başlıbaşına bir kül teşkil etmiyen bu yazılar ne karii, ne de edebiyat tarihi müellifini alâkadar eder. Hatta Sainte-Beuve gibi geçen asrın en namlı münekkidlerinden biri tenkidlerinin bir kısmını kitab halinde neşretmeğe yeltenmiş, fakat ne acı bir hakikatle karşılaşmıştı. Bana, münekkid, muzaffer bir ordunun isimsiz neferi gibi gelir. Zafer bültenlerinde başkumandanın, generallerin isimlerini okuruz; fakat büyük plânı bilfiil icra eden zavallı neferin adı bile anılmaz. Onun unvanı bir cemidir: Ordu. Münekkid de edebiyat ordusunun neferine benzemez mi?

Fakat edebiyatın bu namsız muharibinde aranılan meziyetler omuzlarında taşıdığı makûs talihi kadar yüklüdür. Onda zevki selim aranılır, âlemşümul malûmat aranılır, bitaraflık aranılır, kültür aranılır... Velhasıl her şey aranılır!

Münekkidin bitaraflığı, vicdanlı hâkimin vereceği karara karşı besliyeceğimiz itimada benzer. Müddei, yahud müddeaaleyh ile herhangi bir karabeti, dostluğu yahud husumeti, hâkimin mahkeme salonunu terketmesini icab ettirdiği gibi, münekkidin de tenkid edeceği yazı yahud eser müellifine karşı duyabileceği iğbirar, gayız, yahud lehteki alâka vereceği hükme tesir etmemelidir. Fakat yeryüzünde mücerred yaratılışlı ve hislerine bu derece hâkim insan tasavvur edilebilir mi? Münekkidin ikinci nankör vazifesi; vicdan hürriyetinden başka, bir de ilim ve tecrübe seviyesidir. Çünkü derin kültürün, ihatalı bilginin ve olgun görgünün aşılayabilecekleri maya ile münekkid, tenkid edeceği eseri, benzerindeki diğer eserlerle kıyas ettikten sonra bitaraf hükmünü verebilir. Binaenaleyh «Türk münekkidi» dediğimiz zaman ,memleket ve kâinat görüşüne hakkile sahib şark ve garb kültürlerine vâkıf -yalnız edebiyatlarına demiyorum!- fakat umumî (universel) bilgiye malik edib ve münevveri anlarız. Bu tarzda münekkid bizde mevcud mudur? Ben tanımıyorum. Bizde tenkid, önüne gelen delikanlının yahud tek cepheli ve zayıf kültürün mahsulü olmuştur. Diğer cihette, hakikî tenkide değer büyük çapta eser veriminin nadir tesadüften oluşudur. Garb telifleri ölçüsünde roman, hikâye, piyes mübdiimiz hemen hemen yok gibidir. Türk sahnesi en iptidaî istihale devresini bile geçiremedi. Beynelmilel mikyasta büyük Türk eseri yaratılamadı; şu halde münekkid nasıl doğabilir? Sebebsiz netice olamıyacağı gibi, çorak edebiyatın münekkidi de olamaz. Eser noksanlığına ve mütehassıs münekkid kıtlığına rağmen gene mecmua ve gazetelerde sahte tenkidler eksik değildir. Bunlar ya gazete muharririnin günlük fıkrasına mevzu yemi ve zarif istihza ve mizahına hedef olarak, eser incelenmeden, hatta tamamile okunmadan yazılan tenkidler yahud da mecmua neşretmeğe hevesli, hiç görgüsüz, fakat pek az bilgili delikanlıların olgun verimin bahşettiği haklı şöhrete karşı besledikleri kıskanclığın tesirile karalanan yalan yanlış yazılardır. Hele genclik mecmualarında, şahıs ve eser tenkidi, müellifi göklere çıkaran medih ve sena şaklabanlığı, yahud eseri yerin dibine geçiren zem ve tahkir insafsızlığıdır. Her iki şıkta da eser mübdii dehâ sıfatına lâyık yahud eser süprüntü tenekesine reva görülür. Fakat her iki hüküm de niçin ve neden suallerine cevab verilmeğe lüzum görülmeden verilmiştir. Halbuki olgun tenkid, ehil münekkidin vicdanı, tecrübesi ve malûmatının temerküzünden doğacak şu esas suale istinad etmelidir: Eser niçin fena, neden iyidir?

Son zamanlarda bizzat kurbanı olduğum böyle bir tenkid hâdisesinin içyüzünü davama misal olur diye nakledeceğim.

Bilmem, tefekkür ve harsımızın hangi sahasında «yenilik» yapmak azmile lise mezunu yahud mezun olamadan liseyi terketmiş bazı delikanlılar tarafından neşrolunan bir edebî mecmuanın ilk sayısını yevmî bir gazetede tenkid etmiştim. Herhalde tamamile bitaraf ve objektif olduğumu zannediyordum. Çünkü yazımı, vicdanıma ve kafama sorduğum şu iki sual üzerine inşa etmiştim: Niçin ve neden?

Mecmuayı çıkaran genc münevverler benim bu cür'etli tenkidimden muğber olmuş olacaklar ki, risalelerinin ikinci sayısında, elden geldiği kadar metod dahilindeki tenkidime cevaben neşrolunmuş üç kitabımı, mecmualardaki makalelerimi, gazetelerdeki yazılarımı bir kartpostal kadar adi bulmuşlar ve çok kolay ve zayıf bir muharrir olduğuma karar vermişler. Şahsımın kıymetsizliği ve eserlerimin yağlıboya üstad tablosu yerine harcıâlem kartpostal derecesinde adi oluşlarına itiraz edecek değilim. Her gönülde bir aslan yatar. Vakıâ mübdiin eserine karşı beslediği his, bir babanın, kör de, topal da olsa, evlâdına karşı duyacağı şefkate benzer. Fakat âlem nazarında ve ferdin görüş ve duygusuna göre bir eser iyi yahud fena olabilir. Bu hükmü kari şifahen verecek olursa, muharrir de boynunu büker ve kendine başka bir okuyucu zümresi aramağa koyulur. Fakat tenkid gazete ve mecmua sütunlarına geçince, yani lâftan yazıya inkılâb edince, müellifin de şu iki suali sormağa hakkı vardır sanırım: Şahsı ve eserleri hakkında verilen hükümler belki isabetlidir; fakat bunlar hangi diğer şahıs ve eserlerle kıyas edilerek ,hangi bilgi ve görgüye istinad edilerek, ceffelkalem verilmiştir? Satır besatır, sahife besahife delilleri gösterilmeden nasıl bir muharrir için kıymetsizdir, eserleri fenadır denilebilir? Bu sorgulara cevab veremiyen münekkid tenkid yazmaktan çekinmelidir. Halbuki «yenilik» heveskârlarının yazılarını tenkid eden muharrir onları parça parça almış, numaralarla tasnif ederek, okuyucuların önüne sermiş, lisanın sarf, nahiv ve lehçesi, kof malûmatfüruşluğun semeresizliği bakımlarından yanlış ve hatalarını birer birer göstermişti. Bilhassa neden ve niçin kendilerinde nâsir istidadı bulamadığını tespite çalışmıştı. Yoksa, yarın, herhangi bir mekteb talebesinin çıkıp da Bergson filozof değildir, yahud Ziya Gökalp isminde bir içtimaiyatçı tanımıyoruz hükmünü vermesi pek kolay bir iştir. Güç olan şey, Bergson niçin filozof değildir, Ziya Bey neden sosiolog olamaz? suallerini inceleyebilmek, araştırabilmek ve sebeble neticeleri bularak tespit edebilmektir.

Kötü eserin neden ve niçin kötü olduğunu söylemekten âciz ve haklarında yapılan tenkide iğbirarla, sağ sol gözetmeden her semereyi yıkmak hıncile yanan mecmua naşiri deli kanlılar Türk edebiyatını zevk ve bilgi bakımından allakbullak etmeğe çalıştıkları bertaraf, üstelik de tenkid gibi en zor ve nankör bir işi becermeğe yeltenmeseler daha doğru olurdu. Aksi takdirde, yalnız o mecmuaları okuyan genc nesil değil, ayni zamanda bütün memleketin kültür hareketleri sakim ve yanlış bilgi ve görüşlerin kurbanı olabilir.

Celâleddin EZİNE

HAVACILIK

Balkan harbinde

İki taraf tayyareciliğinin faaliyet imkânları ve muvaffakiyet şansları

Yazan: **A. Ahıskal**

Rumanyadan sonra Bulgaristanın Alman orduları tarafından işgal edilmiş bulunması Balkan cephesinde yetecek sayıda tayyare birliği kullanmak imkânını Almanlara temin etmiş midir? Alman havacılığile müttefik hava kuvvetlerine düşen vazifeler ne olabilir?

Bir cephe üzerinde lüzumu olan hava silâhlarını toplamak ve ihtiyatlarını hazırlamak malzeme işidir. Bu malzeme bugün için Alman hava ordusunun elinde mevcuddur. Gerek Büyük Britanyaya karşı, gerekse Afrikadan henüz tamamile temizlenememiş İtalyan ordularına yardım maksadile İngiltere şark ordularına karşı harbeden tayyarecilikten ayrılacak bir kısım, Balkanlara doğru harbi genişleten Alman kara ordusuna yardımda bulunabilir... Ancak bu yeter birlikleri barındıracak tesisat ve havalandıracak meydanların mevcudiyeti esastır. Balkanlarda Alman işgali altında bulunan memleketlerin; Rumanya ve Bulgaristanın tayyare meydanları ise adedce mahduddur. Bulgaristanın esaslı olarak iki meydanı vardır. Bunların biri Sofya, öteki de Jambolidir. Sofya esas meydanından Yugoslavya hududu altmış kilometre, Yunan hududu yüz elli kilometredir. Bu iki meydandan başka Bulgaristanda hazırlanacak yardımcı meydanlar ikinci derecede rol oynayacak ve daha ziyade müttefik havacılıklarının tesirleri altında kalacağından Alman havacılarının buralardan istifade temin edeceği şüphelidir.

Rumanya meydanları ise Alman havacılarının daha emin ve geniş mikyasta istifade edeceği meydanlardır. Bükreşin şimaline, şarkına ve garbına yerleşmiş olan üç esaslı ve büyük tayyare meydanı Yunan hududuna üç yüz yetmiş kilometre, Yugoslav hududlarına da iki yüz seksen kilometre mesafededirler. Bundan başka Rumanyada sivil nakliye şirketlerile Rumen ordusuna aid olan altı esaslı meydan daha vardır. Bu meydanların hududlardan en uzak bulunanı Chisinau meydanıdır. Buradan Yunan hududu altı yüz kilometre, Yugoslav hududu ise yedi yüz kilometredir.

Görülüyor ki Alman havacıları şimdiye kadar bu derece mahdud sayılı üslere dayanarak hava muharebelerine girmemiştir. Büyük Britanya karşısında gösterdiği faaliyet Narvik'ten Brest'e kadar uzanan bir sahil boyunca hazırlanmış deniz tayyare limanları ve işgal altına almış bulunduğu memleketlerin Rumanya ve Bulgaristan meydanlarından birkaç defa fazlasile mevcud hava üslerinden sevk ve idare edilmiştir. Bugün için anavatan topraklarından uzakta kurulmuş ve bilhassa hasara uğrayacak malzemesinin tamirine lüzum olan teknik tesisatın noksan ve bazan da müşkülâtla temini hareket sahalarını az çok tahdid edecektir. Bütün bunlar müttefik havacılarına karşı Alman havacılarının üstünlük iddialarını çürütebilir.

Alman tayyarecilerine düşen vazife ise, diğer cephelerden çok daha ağırdır. Her şeyden evvel üstün bir havacılıkla savaşacak ve bu arada da arazinin fazla arızalı bulunması dolayısile hareket kabiliyetini kaybeden tank ve diğer zırhlı vasıtaların bırakacağı gediği telâfiye gayret edecektir. Bu vazifeyi iki bin metreden yüksek olan bir dağlık arazide yapacaktır. Bu harekât, Belçika, Holanda ve Fransaya karşı yapılanlardan çok daha güç ve yorucudur.

Müttefik hava kuvvetlerinin bu cephede başlıca hedeflerini tayyare meydanları teşkil eder. Nitekim Sofya ve Bükreş üzerine olan bombardıman akınları evvelemirde tayyare meydanlarına ve ikinci derecede olarak büyük garlarla antrepolara tevcih edilmiştir. Müttefik havacılarının Alman tayyareciliğini meydanlarında bastırmak istediği ve kara ordularına olacak yardımların önüne geçmeğe çalıştıkları aşikârdır. Bu suretle Alman kara ordusu motörize kıt'aların yerini tutacak yardımdan mahrum kalırsa, müttefik kara ordusunun muvaffakiyet şansı genişler.

Gene İngiliz havacılarının hedeflerinden birini toplanma yerlerile yürüyüş kolları teşkil etmektedir. Bulgaristandan Yunanistana doğru inen yolları dar vadileri takib etmesi Alman kara ordularının mahdud istikametlere ve yollara bağlı kalmasını mecburî kılmakta, müttefik havacılarına da hedeflerini bombardıman ve imhada kolaylık arzetmektedir.

Bu maksadla müttefik havacılarının daha ziyade av ve pike bombardıman tayyarelerine ihtiyaç hissedebilecekleri düşünülebilir. Bilhassa dar vadilere girmiş bulunacak yürüyüş kuvvetlerine karşı en emin ve isabet ihtimali fazla olan pike bombardımanlarıdır. Uzun menzilli bombardıman tayyarelerinin en uzak hedefi yedi yüz, sekiz yüz kilometre olan bir cephe üzerinde kullanılması mecburiyeti yoktur. Orta çaptaki bombardıman tayyareleri bu işi muvaffakiyetle başarabilmektedirler.

Av tayyareciliğinin iki cepheden vazifesi vardır. Biri kendi bombardımancılarının akınlarını himaye etmek, diğeri de müttefik kara ordularının mukavemetlerini kırmak azmile ve pek tabiî olarak bütün kudretlerile yüklenecek hasım bombardımancılarını püskürtmektir. Bu vazifeyi ötedenberi Yunan ve Arnavudluk toprakları üzerinde çalışan ve arazinin dağlık mıntakalarına uygun harekâta alışmış bulunan Büyük Britanya havacılarının muvaffakiyetle başaracağına şüphe edemeyiz.

Bugün için harbin merkezi sikleti Struma vadisine ve bu cepheye dönmüş bulunmaktadır. Buraya kadar sokulmuş olan Alman motörize birliklerine karşı İngiliz havacılığının yaptığı hücumlarda çok müessir neticeler alınmıştır. Pike bombardımancılarının bu cephedeki muvaffakiyetleri müttefik ordular için maneviyat yükseltici mahiyette olmuştur. Harekâtın inkişafile müttefik havacıların daha verimli çalışmalarına şahid olacağımıza şimdiden inanabiliriz.

A. AHISKAL

Şehir ve Memleket Haberleri

Resmî mekteblerde eleme imtihanları

Dün yapılan içtimada imtihan günleri ve yerleri tesbit edildi

Orta mekteb müdürleri dün İstanbul Kız Lisesinde maarif müdürü Tevfik Kutun başkanlığı altında bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda eleme ve devlet orta okul imtihanlarının yapılacağı mektebler tayin edilmiş ve imtihan komisyonları seçilmiştir.

Resmî mektebler, eleme ve devlet imtihanlarını kendi mekteblerinde yapacaklardır. İstiklâl, Darüşşafaka, Yüceülkü ve Hayriye Liselerinin orta kısımları İstanbul Erkek Lisesinde; Şişli Terakki, Işık Liselerinin orta kısımları Nişantaşı Kız orta mektebinde, Boğaziçi Lisesi orta kısımları Gazi Osman Paşa orta mektebinde, Yeni Kolej, Taksim Lisesinde imtihana girecektir.

Eleme imtihanları 21 nisanda başlayacaktır. İlk imtihan türkçe olup, 25 nisanda tabiiye, ertesi gün de matematik imtihanı yapılacaktır. Eleme sualleri bu sene de Maarif Vekâleti tarafından gönderilecektir 28 nisan pazartesi sabahı imtihan neticeleri talebelere bildirilecektir.

30 nisan çarşamba günü sözlü imtihanlara başlanacaktır.

Ayni şekilde, imtihan yerlerini ve komisyonları tespit etmek üzere bugün öğleden sonra lise müdürleri bir toplantı yapacaklardır. Ecnebi ve ekalliyet mektebleri imtihan programlarını hazırlayarak maarif müdürlüğüne göndermeğe başlamışlardır.

MÜTEFERRİK

Havagazi fiatlarına zam yapılmıyacak

Tarifelerinin tezyidi için müracaat eden havagazı kumpanyaları fabrikalarında tetkikat icra edilerek tesisat gözden geçirilmiş, bir günlük tazyik ve hararet miktarı ölçülerek muvafık görülmüştür. Bunların mukavelelerine riayet edip etmedikleri de Belediye hukuk müşavirliğince tetkik olunmaktadır. Umumî vaziyet tarifeye zammı icab ettirmemektedir.

Tecziye edilen esnaf

Zabıtai belediye tarafından yapılan dünkü kontrol esnasında Üsküdar kazası dahilinde 8 esnaf, Eminönü kazası dahilinde 23 esnaf, 15 seyyar satıcı, Beyoğlu kazası dahilinde 10 esnaf muhtelif beledî suçlardan tecziye edilmiştir.

Bundan başka Üsküdar mıntakasında 149, Eminönü mıntakasında da 136 kilo eksik tartılı ekmek musadere edilmiş ve fırın sahibleri cezalandırılmıştır.

Beyoğlu mıntakasında haddi istiabisinden fazla yolcu taşıyan 10 otobüs biletçisi de tecziye edilmiştir.

Halicde bir romorkör birdenbire battı

Motörde bulunan 3 kişi de boğuldu

Halic fabrika ve havuzları önünde duran ve Devlet Denizyolları kılavuzluk müdürlüğüne aid bulunan Kartal romorkörü evvelki gece sabaha karşı saat 4,30 da bulunduğu yerde anî olarak batmıştır.

Romorkörde yatan tayfa Kavaklı Mustafa, ateşçi Rizeli Hâmid ve bunların misafiri olan İbrahim de romorkörle beraber batarak kaybolmuşlardır.

Dün, hâdise mahalline indirilen dalgıc, romorkörün üst kısmında yatan Mustafanın cesedini bularak çıkarmıştır. Fakat geç vakte kadar diğer iki zavallının cesedleri bulunamamıştı. Ateşçi Rizeli Hâmidin evli ve çoluk çocu ksahibi bir adam olduğu anlaşılmıştır. Mustafa ile İbrahim bekârdırlar.

Adliye tabibi Enver Karan, dün Mustafanın cesedini muayene etmiş ve ölüm hâdisesinin suda boğulma suretile vukua geldiğini tespit ederek defnine ruhsat vermiştir.

Batma hâdisesi, sintin volf musluklarının açık bırakılması neticesi vukua geldiği tahmin edilmektedir. Maamafih keşif neticesi hâdisenin ne suretle vukua geldiği esaslı surette anlaşılacaktır.

Hâdise etrafında müddeiumumilik ve zabıta tahkikatı devam etmektedir.

Bir sandal devrildi

Hüseynin idaresinde bir balıkçı sandalı dün Sarıyer açıklarında akıntıya kapılarak devrilmiştir. Civardan geçmekte olan bir motör hâdiseyi görerek vaktinde müdahale ile Hüseyni muhakkak bir ölümden kurtarmıştır.

İKTISAD

Bisküvi fabrikatorlarının talebi

Bisküi imal eden fabrikalar Belediyeye müracaatle kendilerine verilen 36 çuval unun fırıncılara verilen undan ayrı olarak ve müstakillen verilmesini istemişlerdir. Keyfiyet toprak ofisine bildirilmiştir.

Altın fiatları

Dün altın fiatları yükselmekte devam etmiştir. Bir Reşadiye altını 2580 kuruştan muamele görmüştür.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 450,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bunun 360,000 liralık kısmını İngiltereye ihrac olunan tiftik tutmaktadır. Mısıra da tütün, sardalye ve İsviçreye afyon ihrac olunmuştur.

Bir kahve deposu meydana çıkarıldı

Feriköyünde bir bakkalın ardiyesinde külliyetli miktarda kaçak kahve bulunduğu haber alınmış ve dün kapalı bulunan bu ardiyede fiat murakabe bürosu meurları tarafından bir cürmümeşhud yapılmıştır. Ardiyede mühim miktarda kaçak kahve ele geçirilmiştir.

Bu bakkal Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilecektir.

Mahlût kahve ve çaylara da fiat konacak

Fiat murakabe bürosu, mahlût kahve ve çaylar üzerinde tetkikler yapmaktadır. Son günlerde mahlût kahve ile beraber, başka otlarla karıştırılmış çaylar da piyasada görülmeğe başlamıştır.

Fiat murakabe bürosu şimdiye kadar yalnız halis kahveye konulan narkın mağşuş kahve için de konulmasını ve mağşuşiyet derecesinin tayinini istemeğe karar vermiştir. Bu hususta Belediye ilé temas edilecektir. Aynı zamanda karışık çaylar için de fiat istenecektir. Bu nevi karışık çayların sıhhate muzır olup olmadığını öğrenmek için Belediye kimyahanesine nümuneler gönderilmiştir.

VİLÂYETTE

Valiyi ziyaret eden konsoloslar

Sovyet konsolosu S. A. Kuçka ile Mısırın yeni İstanbul konsolosu Esseyid Mehmed Emin Zeki dün Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiştir.

Otomobil değnekcisi Tevfiğin katilleri

Beşiktaş cinayetinin esrarı dün mahkemede çözüldü

Beşiktaşta Ortabahçede oturan taksi otomobilleri değnekçisi Tevfik bir müddet evvel ödürülmüştü. Cinayetin suçluları İlhami Koçla Cevdet Sönmezin muhakemelerine, İstanbul ikinci ağır ceza mahkemesinde dün öğleden sonra başlanmıştır.

Muhakemede, ilk olarak, suçlulardan İlhami adlı gencin hüviyeti soruldu. Fakat suçlu, sorulan suallere karşı ters ters cevablar veriyor, ihtara rağmen, aldırış etmez bir tavırla, aksileşiyordu. Bunun üzerine İlhami dışarıya çıkarıldı. Heyet, vaziyeti kısaca müzakereden sonra, İlhami dışarıda bırakılarak, yalnız Cevdetin sorgusu yapıldı.

Hüviyeti tesbit edilirken elektrikçi olduğunu söyleyen Cevdet Sönmez isimli genc, vak'ayı şöyle anlatmıştır:

— İlhami ile arkadaştık. Bir gün Beşiktaşta buluştuk. Bana şiracıda rakı içirdi. Ömrümde ilk defa rakı içtiğimden, içki fazlaca tuttu. İlhami ile birlikte Beşiktaştan Beyoğluna gittik. Orada arkadaşlardan Muhsinle Arife rastladık, bir boy dolaştık. Sonra İlhami, beni Beşiktaşta Ortabahçede bir eve götürdü. Evin bodrum katındaki odada oturan Tevfiğe misafir olduk. O zaman Tevfiğin kim olduğunu bilmiyordum. İlhaminin akrabası sanıyordum Odada şarab içilerek, şundan bundan konuşulduk. Lâkin ben artık içecek halde değildim. Israr üzerine, içer gibi görünüyordum. Bir aralık dışarıya çıktım. Odaya döndüğümde, kadehimin tabla gibi kullanıldığını, içerisine cigara külü silkildiğini gördüm. Alındım ve gitmek üzere ayağa kalktım. Bu sırada Tevfik, beni öpmek istedi ve tecavüzünü artırmağa heveslendi. Ben onu ittim, İlhami de Tevfiğe: «Benim böyle senin gibi arkadaşım da var, öyle mi?» diye çıkıştı. Tevfik, ikimize de sövdü ve gözucile beni gösterip, İlhamiye beş lira vadederek, buna mukabil beni o gece kendi yanında alıkoymak teklifinde bulundu. İlhami hiddete kapıldı, bıçağını çekti, Tevfiğin üzerine saldırdı, sapladı, sapladı, sapladı. Ben, şaşırmıştım. İlhami, bana dönerek: «Ne duruyorsun öyle? Al şunu, sen de sapla!» diye bağırdı, önüme bir sustalı çakı fırlattı. Ben de yerden alarak, birkaç defa Tevfiğin bacaklarına dokundurdum. Sonra ikimiz birden kaçtık ve yolda ayrıldık. O gece beni, benim ifademle de ötekini yakaladılar.

Dosyadaki evrak okundu. Cesedin muayenesine aid rapor, Tevfiğin cesedinde büyük, küçük yirmi altı yara görüldüğü, bu katı ve nafiz yaralardan karındaki altı yaranın ölüme sebeb olduğu mealindeydi.

Mahkeme, müddeiumumiliğin de talebine uygun olarak, suçlu İlhaminin mahkeme huzurundaki lâkırdıları ve tavırları delilik taklidi intıbaı uyandırmakla beraber, bir kere adliye hekimine muayene ettirilmesini, adliye hekimi lüzum gösterirse adlî tıbda müşahede altına alınmasını ve deli olup olmadığı hususunda rapor verilmesini kararlaştırdı. Gelen şahidler de bu sebeble dün dinlenilemedi. Muhakemeye, 12 mayıs pazartesi 14 te devam olunacaktır.

ŞEHİR İŞLERİ

Asılsız bir haber

Bir gazete, Belediyenin mahallebici, sucu vesaire gibi dükkânlarda suların Firijiderlerde soğumasına müsaade edilmiyerek bunların mutlaka buzla su soğutmasını tebliğ ettiğini yazmıştı. Belediye bu haberin kat'iyyen asılsız olduğunu beyan etmektedir.

Tramvaylarda aylık karneler

Tramvay idaresinin 4 nisandan itibaren tatbikına başladığı aktarma biletlerden şimdiye kadar birinci mevkide 1200, ikinci mevkide 2500 kişi istifade etmiştir. Aylık karnelerden de 136 tane satılmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Yürüyüş marşı

Bir aya yakın bir zamandır, günün her saatinde Ankara Radyosunda, bir yürüyüş marş müsabakasının birkaç bestekârdan başka kimseyi alâkadar etmiyen uzun tafsilâtını dinledik; nihayet gazetelere de ilânlar verildi. Matbuat Umumî Müdürlüğü ile yürüyüş marşının münasebetini bir türlü anlayamadığımı da itiraf ederim. Yürüyüş marşını, Millî Müdafaa Vekâleti, Genelkurmay Başkanlığı, Maarif Veklâeti, Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü, hatta Jandarma kumandanlığı açsa yeridir; çünkü hepsinin toplu yürüyüş yaptıracak teşekkülleri ve unsurları vardır. Matbuat Umumî Müdürlüğünün emrinde ise biz gazetecilerle radyo san'atkârlarından başka kimse yoktur.

Şimdi gözümün önüne şöyle bir manzara geliyor: Önde, radyonun alaturkacı ve alafrangacı kadınlı erkekli güzide san'atkârlarından mürekkeb bir bando muzika, bando şefi Mes'ud Cemil; daha arkada Matbuat Müdürlüğü erkânı ve bütün gazeteciler, müsabakada kazanan altı yürüyüş marşını çala açla, Ankarada Ulus meydanında, İstanbulda Ankara ve Babıali caddelerinde resmigeçid yapıyorlar. Bütün meşhur başmuharrirler, muharrirler, fıkracılar, mizahçılar, muhabirler, muhbirler, fotoğrafçılar, ressamlar, haritacılar, idare memurları, makinistler, klişeciler, mürettibler, çıraklar, sermüvezziler, bayiler, müvezziler, bu marşlara ayak uydurmuş; rap rap rap geçiyorlar. Manga ve takım komutanları, tabiî askerî muharrirlerimizdir. Ben askerliği ve muzika ile yürümeği sevdiğim için doğrusu bu disiplinli yürüyüşe pek memnun ve müteşekkir olurum amma bilmem bazı disipline gelmez, serâzad arkadaşlar ne der?

Bu matbuat ve neşriyat alayına hayalimde bir muhteşem resmigeçid yaptırdıktan sonra, Matbuat Umumî Müdürlüğünün bu yürüyüş marşı müsabakasını neden yaptırdığını sezer gibi oldum Matbuat erkânı, kalem sahibleri, bir türlü istenilen intizamla yürümüyorlar. İleri çıkan, geri kalan, yan çizen, sağa sola kaçan muharrirleri, mükemmel talim ve terbiye görmüş bir kıt'a gibi tam bir hiza beraberliği içinde, ayni tempo ile yürütmek için, herşeyden önce, mutlaka vezin ve kararı yerinde bir yürüyüş marşına ihtiyac vardır. Ayni marşın mütemadiyen tekrarı pek monoton, yani yeknesak ve tek ahenkli olacağı için bıkkınlık verir. Bu da düşünülerek altı marş birden ısmarlanmıştır.

Buraya kadar lâtife ettik; biraz da ciddî konuşalım. Yürüyüş marşı müsabakasının Matbuat Umumî Müdürlüğü tarafından tertibi pek doğru olmasa dahi, o kadar lüzumsuz da değildir. Fakat beğenilecek marşların beherine vadedilen para yüz liradan ibarettir. Bu kadar az bir nakdî mükâfatla yaptırılmak istenilen iş ise, hiç kolay değildir; bilâkis çok yorucudur. Neşredilen şartlara ve tafsilâta göre, böyle bir marş yapmak için günlerce uğraşmak lâzımdır. Bu çeşid bir müsabakanın mükâfatı yalnız yüz lira olamaz. Resmi ve fotoğrafçılığı teşvik için genc ressamlara ve fotoğraf amatörlerine verilen yüksek mükâfatların yanında kıymetli bir musiki eserine lâyık görülen 100 lira nedir ki?... Güzel bir bestenin kıymeti bu mudur? Bu mükâfatı artırmak, hiç olmazsa birinciye 500, ikinciye 300, üçüncüye 200 lira, diğerlerine de yüzer lira verilmelidir ki müsabakaya girenler, sade müsabakayı kazanmak şerefi için çalışmak istiyen müptedilerden ibaret kalmasın.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Fatmanın işgüzarlığı

Necmiye Hanım, vaktile çok meraklı, çok titiz bir kadındı. Evine gelen misafirleri, ayakkablarını yaş bezlere sildirip temizletmeden içeriye almazdı. Başkasının evinde açlıktan ölecek, hararetten bayılacak dereceye gelmeyince yemek yemez, su içemezdi. Hatta kocası merhum Suphi Paşa biraz da karısının bu sinirliliği yüzünden uğradığı üzüntülere, derdlere dayanamıyarak vakitsiz göçüp gitti, derler. Doğru mudur, Allah bilir!

Fakat zaman nasıl bir çoklarını mum ettiyse, Necmiye Hanımı da hiç tanınmıyacak derecede değiştirdi, deryadil, müsamahakâr yaptı. Çünk yaşlı kadın Suphi Paşa ile beraber hayattaki bütün varını, yoğunu, debdebe ve daratını da kaybetti. Çalışmaya mecbur oldu. Bereket versin vaktile alaturka ve alafranga musikiye fevkalâde meraklı idi. Tanburu da, piyanoyu da değme üstadları kıskandıracak kadar mükemmel çalardı. Şaka değil bu, alaturka şarkıları ve havaları tanburî Cemil, bestekâr Rahmi ve udî Nevres Beylerden geçmişti. Garbın klâsik nağmelerini ise Hege'ler, Lange'lerle birlikte terennüm etmişti.

Şimdi bir taraftan tanbur, diğer taraftan da piyano dersleri veriyor. Öğleden evvel bir yetişmiş hanımın, Dedenin bestelerini teller üzerinde canlandırmasına yardım ediyor, ikindiye doğru bir genc kızın Şopen'i çalarken yaptığı hataları klâvyeler üstünde tashihle meşgul oluyordu. Bazan Anadolu yakasında, Boğaziçinde, Yeşilköyde oturan talebelerine gittiği zaman, ertesi gün başka tarafta ders yoksa, edilen ısrarlara dayanamaz, geceyi orada geçirir, bir zamanlar vücudünü kendi yatağından başka yere teslim etmiyen, dudaklarına yabancı bir bardak ve kaşık değdirmiyen Necmiye Hanım bu evlerde rahat rahat uyur, yer ve içerdi.

Küçüklüklerini beraber geçirdikleri, sonra da yekdiğerlerinden ayrılmadıkları Huriye kalfanın sağlığında apartımanından ayrıldığı zamanlar hiç de gözü arkasında aklmazdı.

Heyhat, on beş gündenberi son baba yadigârı olan onu da kaybetmişti. Kapıcının bulup getirdiği Fatma vakıâ çalışkan, namuslu bir kadındı ama, çok dalgın ve bön bir şeydi. Her tarafı dikkat ve ihtimamla silip süpürüyor, tozlarını alıyor, lezzetli yemek pişiriyor, temiz çamaşır yıkıyor, fakat yerinden kıpırdattığını tekrar eski vaziyetine koyamıyordu. Kabul odasının koltuklarını, kanapelerini mutlaka her seferinde asker gibi sıraya dizer, yatak odasında karyolayı daima pencerenin önüne sürüklerdi. Büyük eşya için böyle olunca küçüklerin nasıl köşe kapmaca ve saklambaç oynadıklarını artık siz tasavvur edin!

Necmiye Hanım bu yüzden sık sık sinirleniyor:

— Canım Fatma, diyordu, yanıma geleli bir haftayı geçiyor, artık herşeyi yerli yerine koymağı bilmen lâzım.. Şu iki fanuslu lâmba konsolun üzerinde yanyana durur mu hiç.. Onlardan birini sağdan, ötekini soldan kaldırdığını ne çabuk da unutuveriyorsun.. Eski antika saatin de tam ortada bulunması icab eder. Sonra şu büyük gümüş tablo alçak masanın üstünde idi. Sen onu sehpanın üzerine kaldırmışsın.. Misafir, sigarasının külünü her sefer ayağa kalkıp mı silkecek.. Daha hangi birini söyliyeyim bilmem ki.. Arkandan bunların hepsini ayrı ayrı ben düzeltecek olduktan sonra senin ettiğin hayır ürküttüğün kurbağaya değmiyor ki!.

Fatma, bu sözler karşısında başını önüne eğer, sakin ve sakit durur, bir daha dikkat edeceğini vadeder, heyhat, imkânı yok, bu vadini bir türlü yerine getiremezdi.

Boğazda, Anadolu yakasında, Yeşilköyde kalmaya gittiği zamanlar Necmiye Hanım Fatmaya daha yumuşak, daha tane tane şu nasihati verirdi:

— Kızım, ben evde yokken vaktin daha müsaiddir. Kendi kendine eşyayı kaldır, indir, onların yerini zihninde iyice tutmaya çalış!.

Lâkin her dönüşte ortalığın karmakarışık olduğunu görünce:

— Allah müstahakını versin kız, derdi, çare yok.. Küçük büyük herşeyi tutkallayıp yapıştıracağım.. O vakit onları alıp başka yere götürmek değil, kımıldatmak imkânını bile bulamıyacaksın!

Fatma ağlıyor:

— Hanımcığım vallahi mahsus yapmadım, bir daha göreceksiniz bakın, nasıl dikkat edeceğim!

Diye yeniden teminat vermekten geri kalmıyordu.

Necmiye Hanım bu akılsız kıza çoktan yol verecekti ama, şu sırada hizmetçi bulmanın ne demek olduğunu pek iyi biliyordu. Gelenin, gideni aratacağı muhakkaktı. Hele böyle haftada bir iki defa evde yalnız bırakabileceği emniyetlisini ele geçirmek ne müşküldü. Onun için hergün sabrına yeniden kuvvet, tahammülüne tazelenmiş bir kudret vermeğe açlışıyordu.

***

Bir gün Necmiye Hanım, Boğaziçinden yorgun argın döndü. Uzunca vapur seyahati, istasyonda dakikalarca bekledikten sonra ikinci mevki bir tramvay arabasında ancak tek ayak üzerinde dikili duracak kadar bir yer bulmuş olması vücudü kadar, manevî varlığını da harab etmişti. Apartımanından içeriye girer girmez şapkasını, mantosunu güç çıkardı. Antredeki sedire:

— Of.. bittim, mahvoldum!

diye serildi. Fatma onu her zamankinden büsbütün ayrı bir neşe içinde güler yüzle karşılamıştı.

— Hanımcığım bugünkü işgüzarlığımdan herhalde memnun olacaksınız, dedi, herşeyi istediğiniz gibi tam yerli yerine yerleştirdim.

Necmiye Hanım yavaşça ayağa kalktı. Tereddüdlü adımlarla kabul odasına doğru yürüdü. Derhal kaşları çatılmakla beraber dudaklarında müstehzi bir tebessüm peyda oldu. Çünkü gene konsolun üstündeki fanuslu lâmbalar yanyana duruyordu. Büyük gümüş tabla gene sehpanın üstüne çıkmıştı. Asabî bir hareketle:

— Kız, kabil değil sen adam olmıyacaksın!

Diyerek tablayı alçak masaya indirmek için tutup sehpanın üzerinden kaldırmak istedi. Bu ne ya!. Gümüş kab yerinden oynamıyordu. Dehşet ve hayret içinde fanuslu lâmbaları ve sırasile diğer eşyayı yokladı. Hepsi ayni vaziyette idi. Kıymetli bibloların, antika sigara kutularının, porselen bebeklerin hepsi bulundukları yerlere perçinli çivilelre çakılmışlar gibi mıhlanmış kalmışlardı.

Kendisini tutamadı:

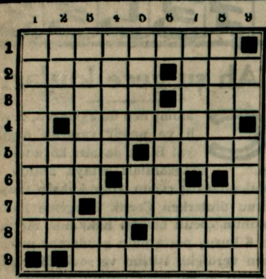
— Kız bu ne rezalet!

Diye haykırdı. Fatma ellerini çıkık göbeğinin üstünde kavuşturmuş bariz bir memnuniyetle sırıtıyordu. Hanımının hiddetlendiğini görünce birdenbire hıçkırmaya başladı:

— Aşkolsun hanımefendi, dedi, bana aferin diyeceğiniz yerde gene bağırıyorsunuz.. Her zaman, ben bu eşyayı yapıştıracağım, başka türlü onları yerli yerinde tutmak imkânı yok, diyip durmuyor muydunuz? Bakkaldan aldığım tam üç tulum tutkalı bu uğurda sarfettim. Hem de paralarını kendi cebimden verdim.. Hesaba yazdırmadım. Zaten bu dünya böyledir.. İyilik eden daima kemlik bulur!..

Hâdiye İCLAL

BULMACA

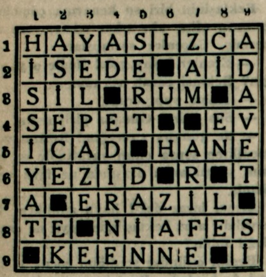
Soldan sağa:

1 — Sıcakta zevkle yenir. 2 — Eski zamanlar, bu tarih devrinde Ankaraya hâkim olanlardan. 3 — Destur, bir şey söyleyip başka bir şey kasdetme. 4 — Çekiliş. 5 — Garbi Anadolu halkına bir zamanlar verilen isim, bir uğurda bir şey kurban etme. 6 — Ters çevirirseniz altın olur, bir emir. 7 — Bir soru edatı, eski ve meşhur bir kuman - dan. 8 — Ortaya konan çalışma mahsulü, hakikat değil. 9 — Doktor ustalığı.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Osmanlılarda bir nevi asker toplama usulü. 2 — Düzlük, ıstırab neticesi bıkkınlık. 3 — Bayıltma vasıtası, bir hoş görme tabiri. 4 — İplik iplik ayrılan, fasıla. 5 — Bir emir, bir cihet. 6 — Asılsız isnad. 7 — Sofra, bir emir. 8 — Bir erkek ismi, elin içi. 9 — Bir hayvanın feryadlarından, bir yemişin hamı.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

Kongreye davet

Fenerbahçe spor kulübü başkanlığından:

13 nisan 941 pazar günü sabahı saat 10,30 da umumî heyet toplantısı yapılacağından, mezkûr günde müessis azanın kulüb merkezini teşrifleri saygı ile rica olunur.

***

Anadolu kulübü başkanlığından:

Kulübümüzün senelik kongresi 13 nisan 941 pazar günü saat 10 da Üsküdarda Şemsipaşadaki kulüb merkezinde icra edilecektir. O gün ekseriyet hasıl olmadığı takdirde ikinci toplantı 20 nisan 941 pazar günü saat 10 da aynı mahalde yapılacaktır. Nizamname mucibince kongreye iştirak hakkını haiz olan sayın azalarımızın teşrifleri rica olunur.

Konferans

Beyoğlu Halkevinden:

1 — 12 nisan 941 cumartesi günü saat 15 te Evimizin İstiklâl caddesinde Nurziya sokağında Parti binasındaki temsil salonunda «dünya ahvalinin son durumu» hakkında Şişli Halkevi reisi Halil Yaşaroğlu tarafından mühim bir konferans verilecek ve konferansı müteakib temsil şubemiz «Ceza Kanunu» piyesini temsil edecektir.

2 — 13 nisan 941 pazar günü Parti binasındaki temsil salonumuzda temsil şubemiz «Ceza Kanunu» piyesini temsil edecektir.

3 — Davetiyelerin Ev müdürlüğünden alınması rica olunur.

İstanbul Borsası, 9/4/1941

Londra	1 Sterlin	5,24	
Nevyork	100 Dolar	130,—	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,79	
Atina	100 Drahmi	0,9975	
Madrid	100 Peçeta	12,9375	
Belgrad	100 Dinar	3,175	
Yokoha.	100 Yen	31,1375	
Stokholm	100 İsveç K.	30,745	
ESHAM VE TAHVİLÂT			
Sivas - Erzurum III		19,45	19,46
T.C. Merkez Bankası		110,50	110,50

Tünel saatleri

İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

Tünel seferlerinin cumartesi ve pazar günleri aşağıda gösterilen saatler zarfında yapılacağı sayın yolculara ilân olunur.

Cumartesi günleri:

Saat	8	den	10	a kadar
»	12,30	den	14,30	a kadar
»	17,30	dan	21	e kadar

Pazar günleri: Yalnız saat 17,30 dan 21 e kadar. (2839)

Elmalı Belediye Reisliğinden:

Elmalı kazasının hazırlanmış 1/2000 mikyasındaki imar plânının 1/1000 ve 1/500 büyültme işi açık eksiltmeye konmuştur. Mezkûr işin keşif bedeli 1187 liradır.

Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Şartnamesi,
B — Mukavele projesi,
C — Nafıa Vekâleti yapı işleri, şehir ve kasabaların imar plânlarının tanzimi işlerine aid talimatname.
D — Hususî şartname.

İstekliler bu evrakı Elmalı Belediye Reisliğinden tedarik edebilirler ve yahud Antalya Nafıa Müdürlüğünde görebilirler.

Eksiltme 29/4/1941 tarihinde salı günü saat 15 te Elmalı Belediye Encümeni Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

Eksiltmeye girebilmek için 80 lira 2 kuruş teminat ve ehliyet vesikası, 1941 yılına aid Ticaret Odası vesikası ibraz edeceklerdir. (2812)

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Muhammen kıymet		
3551	20	Kâtib Mustafaçelebi mahallesinin Çukurçeşme sokağında vaki 136 metre 50 santim vakıf bina mahalli.
1176	00	Eski Hacıreceb yeni Cihangir mahallesinin Tavukuçmaz sokağında vaki 61 numerotaj sayılı ve 147 metre vakıf arsa.
456	30	Firuzağa mahallesinin Türkgücü caddesinde eski 23 sayılı 49 metre 50 santim arsa.
423	94	Boğaziçinde Sarıyerde Hacıkaptan sokağında eski 19 yeni 12 sayılı ahşab ev.
249	94	Boğaziçinde Yeniköyde Mollaçelebi mahallesinin eski Tekke yeni Arpacı sokağında eski 13 yeni 16 sayılı ahşab ev.
1291	20	Pangaltı mahallesinin eski Cedidiye yeni Ölçek sokağında eski 9 yeni 115 sayılı bahçeli ahşab ev.
745	00	Pangaltı mahallesinin Yunus sokağında eski 51 yeni 9 No.lı ahşab ev.
412	00	Şişli mahallesinin Mezarlık ve Palazoğlu sokağında eski mükerrer 8, 1/2 N. 50 metre 86 santim arsa.
1300	00	Kasımpaşada Nalıncıhasan mahallesinin Kulaksız caddesinde eski 23 yeni 51, 53 No.lı bahçeli ahşab ev.
800	00	Boğaziçi Yeniköyde Güzelce Alipaşa ve Mollaçelebi mahallesinde eski Tekke yeni Arpacı sokağında eski 10 yeni 6, 8 sayılı bahçeli iki evin yarım hissesi.
1000	00	İstinyede Kürkçübaşı mahallesinin İstinye yeni Dere sokağında vaki eski 149, 149 mükerrer yeni 9, 11 sayılı bir çatı altında kârgir iki ev.
725	00	Kasımpaşada Kulaksız Ahmedkaptan mahallesinde Nalıncıbayram sokağında eski 80, 8 yeni 2 ve 118 sayılı altında dükkânı olan ahşab ev.

Yukarıda yazılı gayrimenkullerin mülkiyetleri peşin para ile satılmak üzere 15 gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur. İhaleleri 25/4/941 cuma günü saat 15 tedir. İsteklilerin Vakıf Akar ve Mahlûller kalemine müracaatleri. (2814)

Harb Okuluna Havacı Subay Yetiştirilmek üzere sivil liseden mezun olanların kayıd ve kabul şartları:

1 — Lise olgunluk imtihanını vermiş bulunmak.
2 — Aldıkları mezuniyet diplomalarındaki kanaat notu iyi veya çok iyi bulunmak,
3 — Olgunluk diploma tarihinden bir seneden fazla müddet geçmemiş bulunmak,
4 — Sağlık durumu pilotluk hizmetine müsaid olmak,
5 — Yaşları en yukarı 21 olmak.

NOT:

Bilâhara hava muayene heyeti tarafından yapılacak muayenede sağlık durumları pilotluk sınıfına müsaid görülmiyenler isterlerse Harb okulunun diğer sınıflarına verilmek gibi hiç bir mecburiyete tâbi tutulmazlar. Tam serbesttirler. Kendilerinin arzularına göre muameleye tâbi tutulurlar.

Okul tedrisatı 15 mayıs 941 de başlıyacağından talib olanların, bulundukları Askerlik Şubelerine müracaat edeceklerdir. Askerlik şubeleri, yaptıracakları sıhhî muayenede müsbet netice alanlar evrakile Harb okuluna sevkedileceklerdir. (2822)

İstanbul Belediyesi ilânları

Beykoz - Akbaba - Anadolufeneri yolunun inşaatı 2490 numaralı kanunun 40 ncı maddesinin son fıkrasına göre pazarlıkla yaptırılacaktır. Keşif bedeli 26032 lira 59 kuruş ve ilk teminatı 1952 lira 44 kuruştur. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri umumî, hususî ve fennî şartnameleri, proje keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak 130 kuruş mukabilinde Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden verilecektir. İhale 17/4/941 perşembe günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 8 gün evvel Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve 941 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları lâzımdır. (2836)

İstanbul Defterdarlığından:

Mükellefin ismi	Mahallesi	Sokağı	No.sı	Cinsi	Hissesi
Hüseyin Hüsnü Duhani	Süleymaniye	İsmetiye	28/34	Kârgir fabrika	tamamı

Yukarıda cinsi ve evsafı muharrer emlâk mutasarrıfının Mercan Maliye Şubesine olan vergi borcundan dolayı satılığa çıkarılmıştır.

15/4/941 tarihinden itibaren 5/5/941 tarihine musadif pazartesi gününe kadar 21 gün müddetle ilk müzayedesine ve 6/5/941 den 15/5/941 tarihine musadif perşembe günü saat 11 de son müzayedesinin icrası kararlaştırılmış olduğundan taliblerin mezkûr gün ve saatte Eminönü kazasında teşekkül edecek idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (2804)

Zonguldak abidesi

Zonguldak Valiliğinden:

100,000 lira bedelli Zonguldak abidesine aid müddet eski şartlar dahilinde ikinci defa olarak 5 haziran 1941 akşamına kadar uzatılmıştır. Alâkadarlara ilân olunur. (2803)

Beşiktaş birinci sulh hukuk hâkimliğinden:

Müstedi: Dikran Ohenyan: Maçka Zekipaşa apartımanında.

Avukatı: Vahram Tombulyan: Galata, Karakaşoğlu hanında 5 - 6 sayı.

Diğer taraf: Değirmencilik Sebat Türk Anonim şirketi: Beşiktaş Köyiçi 64 sayıda.

Müstedinin sözü geçen şirkete hisse senedlerinden 1 den 400 numaraya kadar 400 adedi: Hikmet Baban namına ve 401 den 800 numaraya kadar 400 adedi: Müstedi namına ve 39501 den 39700 numaraya kadar 200 adedi: Mustafa Adil namına ki cem'an 1000 aded hisse senedi mukavelenin 24 üncü ve ticaret kanununun da 313 üncü maddeleri mucibince şirkete tevdi edildiği halde bunların zayi olduğu bildirilerek şirkete ticaret kanununun 435 inci maddesi mucibince 29/3/941 tarihinde muhalefet varakası tebliğ edildiği anlaşıldığından tehiri tediyeden mütevellid bilcümle mesuliyet müstediye aid olmak üzere sözü geçen hisse senedlerine karşı hiç bir suretle tediyat icra edilmemesine 8/4/941 tarihinde karar verildiği ve ilân tarihinden itibaren üç sene içinde müstehlik zuhur etmediği takdirde ticaret kanununun 437 ve müteakıb maddelerinin tatbik edileceği ilân olunur.

İçel P.T.T. Müdürlüğünden:

1 — Mersinin Belenkeşlik köyüne 8 kilometre mesafedeki Bozalan ormanından kesilerek Mersin istasyonunda teslim edilmek şartile 1815 aded 6 metrelik, 690 aded 7 metrelik, 1130 aded 8 metrelik ve 100 aded 9 metrelik ki cem'an 3735 aded çıralı çam telgraf direği kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Beher adedine 5 lira tahmin edilen direklerin mecmu bedeli 18675 lira olup muvakkat teminatı 1400,65 liradır.

3 — İhale 14/4/941 tarihine musadif pazartesi günü saat 11 de Mersinde P. T. T. merkezinde müdürlük odasında yapılacaktır.

4 — İsteklilerin şartnamede yazılı vesaikle kapalı teklif mektublarını 14/4/941 günü saat 10 a kadar sözü geçen odada komisyon reisliğine vermiş bulunmaları lâzımdır.

5 — Bu işe aid şartname Mersinde, Ankarada, İstanbulda ve Adanada P. T. T. müdürlüklerinde bedelsiz olarak verilir. «1699» (2353)

Üniversite Rektörlüğünden:

Fen fakültesinde «Astronomi» doçentliği açıktır. Namzedlerin yabancı dil imtihanları 5 haziran 1941 tarihinde yapılacaktır. İsteklilerin sıhhat raporu, beş fotograf, nüfus tezkeresi örneği ve ilmî hüviyetini gösteren fişlerile (fişler tedris işleri kaleminden istenecektir) 2 haziran 1941 tarihi akşamına kadar Rektörlüğe müracaatleri. (2652)

Orman Koruma Genel K. Satınalma Komisyonundan:

1 — Orman Koruma Genel K. kıt'aları ihtiyacı için kapalı zarf usulile 5000 takım mamul yazlık elbise satın alınacaktır. Eksiltmesi 26 nisan 941 cumartesi günü saat 11 de Orman Koruma Genel K. binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 37500 lira olup muvakkat teminatı 2812 lira 50 kuruştur.

3 — Şartnamesi 188 kuruş mukabilinde verilebilir.

4 — İsteklilerin muayyen günde ve ihale saatinden bir saat evveline kadar kanunî vesikalarile teklif mektublarını Komisyona vermiş bulunacaktır. «1991» (2771)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,40	Müzik
8,03	Haberler	19,10	Konuşma
8,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,45	Konuşma.	19,45	Konuşma
★		19,50	Saz
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Saz	20,45	Müzik
12,50	Haberler	21,00	İstekler
13,05	Şarkılar	21,30	Konuşma
13,20	Müzik (Pl.).	21,45	Orkestra
★		22,30	Haberler
18,00	Program	22,45	Caz (Pl.)
18,03	Cazband	23,30	Kapanış.

Mevlid

Tarsus Memleket hastanesi sertabibi ve göz mütehassısı doktor Sıtkı Yücenin ruhuna 11 nisan 941 tarihine musadif cuma günü öğle namazından sonra Kadıköyünde Osmanağa camiinde Mevlid kıraat olunacağından arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

VEFAT

İstanbul meb'usu profesör ve muharrir Ahmed Şükrü Esmer, Nevzad Esmer ve Nermin Esmerin babaları Arif Esmer vefat etmiştir. Cenazesi bugün öğleden sonra Nişantaşında Teşvikiyede Çınar sokağında Ihlamır Palastan kaldırılarak Beyazıd camiinde namazı kılındıktan sonra Topkapı kabristanına defnedilecektir. Merhuma Cenabı Haktan mağfiret diler ve ailesi efradına ve muharrir arkadaşımıza sabırlar diler, beyani taziyet ederiz.

***

Levazım albaylığından emekli Kuşçubaşı oğlu Hilmi Erkuş vefat etmiştir. Cenazesi 10/4/941 perşembe günü Beşiktaş camiinde öğle namazını müteakib kaldırılarak aile kabristanı olan Yahyaefendiye defnedilecektir. Kendisini sevenlerin cenaze namazında bulunmak üzere teşrifleri rica olunur.

***

Üçüncü Umumî Müfettiş merhum Tahsin Uzerin refikası ve esbak Temyiz reisi merhum Hulûsi Beyin kerimesi Mediha Uzer dün irtihal etmiştir. Cenazesi bugün Şişlideki evinden kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Asrî mezarlıktaki aile kabristanına defnedilecektir. Cenabı Hak rahmet eyliye.

Mes'ud bir nişan

Edirne muhabirimiz Kadri Oğuz Yaymanın hemşiresi Nihal Yaymanla genc mühendislerimizden Muhsin Yavuzdoğanın nişan merasimi geçen cumartesi günü akşamı arkadaşımızın Edirnedeki evinde icra edilmiştir.

Nişanda iki tarafın da en yakın akrabası ve bazı dostları hazır bulunmuş ve çok neş'eli bir gece yaşanmıştır. Kutlular ve saadetler temenni ederiz.

Bürhaneddin Tepsi temsilleri

Kadıköyünde Süreyyada bu akşam saat 8.30 da
KADIN DENİZ GİBİDİR
Komedi 3 perde. Yazan: Seniye Tepsi
Üstadı âzam Abdülhak Hâmidin âsarından (EŞPER)
İkinci perdesi

Hava Kurumunun teşekkürü

Bahçekapıdaki muhtelif ticarethanelerin sahibleri olup şimdiye kadar Hava kurumuna büyük yardımlarda bulunmakla tanınmış olan Siyon, Jak Dekalo, Vitali Polikar ve Vitali Bahar isimlerindeki sayın yurddaşlar dün sabah İstanbul Hava kurumu şubesine giderek içtima halinde bulunan idare heyeti azalarını ziyaret etmişlerdir. Bu hamiyetli tüccarlar Kurum erkânile yaptıkları görüşmede Türk ufuklarını sökülmez ve çelik bir çemberle çevrelemeğe çalışan Hava Kurumuna karşı yapılması lâzım gelen yüksek hizmet ve fedakârlığı ifaya amade olduklarını bildirmişlerdir. Kurum erkânı bu cömerd zevatın gösterdikleri alâkaya karşı kendilerine teşekkür etmişlerdi.

Huhuk balosu

Hukuk Fakültesi talebesinin her sene tertib ettiği balo, bu sene 11 nisan cuma akşamı Tokatlıyan salonlarında yapılacaktır. Her sene çok muvaffak olan Hukuk balosunun diğer senelere nispetle çok daha cazib olmasına çalışılmaktadır.

— Miett, seni çılgınca seviyorum!

Bu itirafı yaptığına bir an pişman oldu. Başını duvara dayadı. Gözlerini yumdu. Uzun müddet hareketsiz kaldı. Odanın içi gittikçe loşlaşıyordu.

Miett yavaşça başını kaldırdı. Büyük bir çekingenlikle Peter'in yüzüne baktı. Gözleri karşılaşınca sür'atle başını çevirdi.

Peter, elini uzattı. Küçük, hafif bir mücadeleden sonra kızın elini, avcunun içine hapsetti. Yavaşça dudaklarına götürdü.

Miett dargın bir tavırla arkasını döndü. Fakat elini Peter'in avcu içinde bıraktı. Peter'in dudaklarından eline geçen hararet, bir elektrik sür'atile bütün vücudüne yayıldı.

Bu vaziyette ne kadar bir müddet kaldılar. Onu bilmiyordu. Birdenbire kendini topladı. Elini çevik bir hareketle Peter'den kurtardı. Sükûnetle söyledi:

— Ne yapıyorsunuz? Babam bu vaziyette bizi görürse, mutlaka ikimizi de tokatlar.

Sustu. Bu çocukça tehdidine kendisi de güldü. Bununla beraber, endişeyle babasının odasına doğru bakmaktan da kendini alamadı.

Peter tekrar elini yakaladı. Bu defa Miett'i de kendine çekmeğe teşebbüs etti.

Fakat genc kız, sür'atle biraz ilerideki kanapeye tutundu. Peter, onu yerinden kıpırdatamadı.

Miett'in heyecandan yüzü kızarmış, gözleri büyümüştü.

— Görüyorsunuz ya, dedi, kuvvetliyim...

Peter, bu fırsattan istifade etti. Biraz daha şiddetli bir hareketle kızı çekti. Miett muvazenesini kaybetti. Az kalsın kapaklanacaktı. Peter, onu birdenbire kollarının arasına aldı.

Miett, ellerini Peter'in göğsüne dayadı. Kendini, erkeğin kolları arasından kurtarmak için olanca gayretini sarfetti. Şimdiye kadar hiç tanımadığı bir hissin tesiri altında bütün vücudü titriyor ve coşkun bir heyecanla fısıldıyordu:

— Çıldırdınız mı?. Bırakınız beni!..

Fakat, Peter'in gözlerinde sonsuz bir arzunun alevleri yanıyor, kulakları artık hiç bir şey duymuyordu.

Genc kızın dermanı kesildi. Kendini müdafaa edemiyeceğini anladı. Peter'in dudaklarının alevini gerdanında hissetti.

Miett, tekrar enerjisini topladı. Peter'in kollarından sıyrıldı. Başını avucları içine alarak:

— Ne yaptınız? dedi.

Peter cevab vermedi. Zaten onda söz söyleyecek takat kalmamıştı. Yüzü solmuş, bembeyaz kesilmişti. Arkasını duvara dayadı. Gözlerini yumdu. Vücudünde müthiş bir yorgunluk hissediyordu.

Miett, erkeğin yanından uzaklaştı. Divana doğru yürüdü. Kenarına ilişti. Sağ elini çenesine dayadı. Derin bir düşünceye daldı.

Peter, bir dakika sonra kızın yanına gitti. Tek bir kelime söylemeden elini tuttu.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 18 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Odanın içini artık iyice karanlık bürümüştü. Yalnız, pencerelerden sokak fenerlerinin zayıf ışığı süzülüyordu. Sobanın içinden kızıl alevler görünüyordu.

Peter, Miett'in elini yüzüne bastırdı. Tâ kalbinden gelen bir sesle söyledi:

— Miett, sevgilim...

Bu ses, genc kızın ruhuna kadar işledi. Kalbini izah edilemiyecek kadar büyük bir sevinc kapladı.

Dakikalarca bu vaziyette kaldılar. Daldıkları bu tatlı rüyadan uyanmamak için nefes almaktan bile korkuyorlardı.

Ayak sesleri duyuldu.

Peter anî bir hareketle fırladı. Kendini biraz ötedeki kanapenin içine attı. Mili ayaklarını sürüyerek yemek odasından geçti. Salona geldi. Elile duvarı yoklayarak elektriği açtı. Etrafına göz gezdirdi. Salonun içinde iki insanın sessiz ve hareketsiz oturduklarını görünce irkildi.

Mili, büyük bir gürültüyle sobanın içine bir kaç odun attı. Sonra gene ayaklarını sürüyerek çıkıp, gitti.

Salonun içini birdenbire kaplayan keskin ziyadan ikisi de şaşırmıştı. Ne birbirlerinin yüzlerine bakmağa cesaret ediyorlar ve ne de tek kelime söyliyebiliyorlardı.

Bu sükût içinde ağır ve buhranlı dakikalar geçirdiler.

Tomi uyandı. Bir sıçrayışta divanın üstünden yere atladı. Uzun uzun gerindi. Sonra hanımının karşısına geçti. İki ayağının üzerine kalkarak kesik kesik havladı. Köpeğin bu haline gülmekten kendilerini alamadılar.

Miett'le Peter birbirlerinin yüzlerine baktılar. Miett güldüğünü göstermemek için divan yastıklarından birile yüzünü kapadı.

Peter yerinden kalktı. Gidip, kızın yanına oturdu:

— Bana darıldın mı?

Birden sustu. Kıza böyle teklifsizce sen, diye hitab etmenin bir cüretkârlık olup olmadığında tereddüd etti.

Miett cevab vermedi. Fakat, divan yastığının üzerinden merakla Peter'in yüzünü, ağzını tetkik etti.

Sonra anî bir hareketle elindeki yastığı karşısındaki kanapeye attı. Aayağa kalktı ve odasına doğru yürümeğe başladı.

Peter yavaşça sordu:

— Nereye gidiyorsun?

— Saçlarımı düzelteceğim.

Miett de bunları gayet alçak bir sesle söylemişti. Kızın, böyle yavaş ve gizli bir sesle konuşması, Peter'in kalbini ümid ve cesaretle doldurmuştu. Miett bu suretle onun suç ortağı olduğunu itiraf etmişti.

Kapının arkasından kayboldu.

Peter peşinden gitti. Yatak odasının ortasında ona yetişti. Elini tuttu. Gözlerinin içine yalvararak baktı. Kendine doğru çekti. Miett bu defa büyük bir teslimiyetle sokuldu. Dudakları birleşti. Genc kız, ilk busenin sarhoş edici lezzetini tattı.

Peter, genc kızın, titreyen vücudünü gittikçe artan bir ihtirasla göğsünün üstüne bastırıyordu.

Bu uzun öpüşmeden sonra Miett de müthiş bir yorgunluk duydu. Başını erkeğin geniş göğsüne yasladı.

O günden itibaren her öğleden sonra buluşuyorlar, saatlerce, konuşuyorlar ve öpüşüyorlardı.

VIII

Açık pencereden, odanın içine sabahın dondurucu soğuğu hücum ediyordu.

Hadnaç sokağının dolambaclı yollarından çocuklar kızak kayıyorlardı. Parlak güneşli kış sabahını, genc gırtlaklardan çıkan pürüssüz çığlıklar dolduruyordu. Civardaki kilisenin kulesinden çan sesleri titreyerek yükseliyordu.

Madam Takaç sırtına kalın bir yün hırka giymiş, başını bağlamış, Peter'in odasını topluyordu. İş arasında düşünüyordu. Peter'in hali böyle ne olacaktı.? Artık onun evlenmesi lâzımdı. Aramka ona ne güzel bir eş olurdu.

— Onunla mutlaka konuşmalıyım. Aramka'dan iyisini mi bulacak? Annesi. onu mükemmel bir ev kadını olarak yetiştirdi. Biraz fazlaca şişman. Bu da. öyle büyük bir kusur sayılmaz. Hem bir iki ay zarfında zayıflıyabilir. Amcası albay! Ablasını da bir jandarma subayı aldı. Aile arasında iki subayın bulunması cidden iftihar edilecek bir şey. Aynı zamanda malî vaziyetlerinin de mükemmel olduğu muhakkak. Evlerinin möblesi, yaşayış tarzları bunu açıkça gösteriyor. Yalnız, bu Peter bu kadar inadcı olmasa.

Fakat birden neş'esi kaçtı. Bu fikrini oğluna açmağa cesaret edemiyeceğini hatırladı. Ondan niçin bu derece çekiniyordu? Hep kabahati kendinde buldu. Çocuk kısmını vaktile fazla şımartmamalıydı.

Sonra kendi kendini şöyle teselli etti:

— Bunlar hep genclikten, bekârlıktan ileri geliyor. Bir defa evlense, bu kötü huylardan mutlaka vazgeçer. Belki zamanla neş'eli bir adam olur. Hem bu çocuk kime çekmişti böyle? Babası, yumuşak başlı, konuşkan bir adamdı. Peter tamamile babasının aksi olmuştu. Evin içinde daima asık suratla dolaşır, ağzından dirhemle lâf çıkar. Eski günleri hatırladı. Peter küçücük iken, bir gün onun kocaman bir delikanlı olacağını ve kendisile kol kola gezeceğini tahayyül ederdi.

Peter, tasavvur ettiği gibi büyümüş ve yakışıklı, güzel bir erkek olmuştu. Fakat annesile bir defacık olsun bir yere gitmemişti. Tavırlarından, onunla birlikte sokağa çıkmaktan sıkıldığını hissediyordu. Niçin? Onun utanılacak nesi vardı? Ya sonra, bu moda merakı ne oluyordu? Bir aktör gibi bıyıklarını kazıtıyordu. Halbuki: babasının ne güzel bıyıkları vardı. Aramka da, suratı tıraşlı erkeklerden hoşlanmıyordu. Bu çocuğu bu kötü âdetinden vazgeçirmek için ne yapmalıydı? (Arkası var)